

Revisionsrapport

Granskning av introduktion av nyanlända och arbetsmarknadsenheten

Alvesta kommun

Tommy Nyberg

Februari 2018

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte och Revisionsfråga	3
1.3. Revisionskriterier	3
1.4. Kontrollmål	3
1.5. Avgränsning	4
1.6. Metod	4
2. Iakttagelser och bedömningar	5
2.1. Är mottagandet av nyanlända med uppehållstillstånd (kommunmottagna) uppbyggt på ett ändamålsenligt sätt?	5
2.2. Är mottagandet av ensamkommande barn/ungdomar uppbyggt på ett ändamålsenligt sätt?	6
2.3. Finns en uppföljning av flyktingverksamheten och finns mätbara mål samt undersöks hur insatserna uppfattas av de nyanlända?.....	7
2.4. Bidrar arbetsmarknadsenheten till introduktion av nyanlända?	8
2.5. Finns verksamhet och arbetsmetoder som ger förutsättningar för att ta tillvara individuella egenskaper, kunskaper och färdigheter hos de nyanlända?	9
2.6. Hur engageras företag och föreningsliv vid introduktion av nyanlända?	10
2.7. Vilka effekter av mottagning av nyanlända kan man se i kommunen, följs startade projekt upp som är riktade mot målgruppen?	11
2.8. På vilket sätt samordnas kommunens samlade insatser?.....	11
2.9. Är ansvars- och rollfördelningen mellan styrelsen och övriga nämnder ändamålsenlig?.....	12
3. Bedömningar	13
3.1. Revisionell bedömning.....	13
3.2. Bedömningar mot kontrollmål	13
3.3. Rekommendationer	16

Sammanfattning

Att lyckas med integreringen av nyanlända är en framgångsfaktor för en kommun. Revisorerna har efter en riskbedömning beslutat genomföra en granskning av kommunens flyktingverksamhet och arbetsmarknadsenhet.

Vår bedömning är att det idag delvis finns ett ändamålsenligt arbete för personer som är asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd. Det finns idag flera verksamheter som arbetar med nyanlända och ensamkommande för att hjälpa dem in på svenska arbetsmarknaden. Vi anser dock att arbetet mot näringslivet kan utvecklas betydligt. Vi anser vidare att kommunstyrelsen bör ta ett mycket tydligare ställningstagande och skriftligt ansvar för integrationsarbetet.

Det finns idag en organisation som arbetar med nyanlända. Individ- och familjeomsorgen ansvarar för mottagning och introduktion efter det att etablering är klar på Arbetsförmedling. Vi ser det som positivt att det idag finns ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen.

Kommunstyrelsen är inte i tillräcklig utsträckning delaktig i arbetet med nyanlända. Inte heller finns någon samordning inom kommunen för detta arbete. Detta ser vi som en brist.

Vår bedömning är att det idag saknas en systematisk uppföljning av flyktingverksamheten. Det saknas i allt väsentligt uppföljningsbara mål i både kommunstyrelsen och i nämnden för individ och familjeomsorg. Detta bygger vi på granskning av officiella dokument samt de intervjuer vi haft.

Vi anser vidare att näringslivsarbetet bör knytas mycket närmare integrationsarbetet för att på sikt få människor i arbete. Näringslivsarbetet ligger under kommunstyrelsen varför det är rimligt att anse att en mycket tydligare inriktning från Kommunstyrelsen bör finnas vad gäller integrationsarbetet.

Det som måste anses väsentligt ur ett integrationsperspektiv är att det finns ett etablerat samarbete med både föreningar och med näringslivet inom kommunen. Enligt samtliga intervjuer så saknas detta idag i det närmaste helt. Enskilda praktikplatser finns men ett systematiskt utbyte och samverkan med både lokala föreningar och företag saknas.

Vi anser att det krävs ett samlande kommunstyrelsearbete för att kunna bedriva ett framgångsrikt och aktivt integrationsarbete.

1. *Inledning*

1.1. *Bakgrund*

Den 1 december 2010 övertog Arbetsförmedlingen det kommunala ansvaret för introduktionen av och introduktionsersättningen till nyanlända som folkbokfördes i kommunen. Trots förändringen har kommunerna fortfarande ett stort ansvar både för personer som är asylsökande och som har fått uppehållstillstånd. Att lyckas med integreringen av dessa nyanlända är en framgångsfaktor för en kommun. För en del av sina uppgifter har kommunen rätt att återsöka kostnaderna.

Revisorerna har efter en riskbedömning beslutat genomföra en granskning av kommunens flyktingverksamhet och arbetsmarknadsenhet.

1.2. *Syfte och Revisionsfråga*

Bedriver kommunstyrelsen och nämnden för individ- och familjeomsorg en ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet för personer som är asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd?

1.3. *Revisionskriterier*

Utgörs av lagar, föreskrifter, regelverk, fullmäktigebeslut etc. och utgör underlag till de bedömningsgrunder som uttrycks i kontrollmålen.

1.4. *Kontrollmål*

- Är mottagandet av nyanlända med uppehållstillstånd (kommunmottagna) uppbyggt på ett ändamålsenligt sätt?
- Är mottagandet av ensamkommande barn/ungdomar uppbyggt på ett ändamålsenligt sätt?
- Finns en uppföljning av flyktingverksamheten och finns mätbara mål samt undersöks hur insatserna uppfattas av de nyanlända?
- Bidrar arbetsmarknadsenheten till introduktion av nyanlända?
- Finns verksamhet och arbetsmetoder som ger förutsättningar för att ta tillvara individuella egenskaper, kunskaper och färdigheter hos de nyanlända?
- Hur engageras företag och föreningsliv vid introduktion av nyanlända?
- Vilka effekter av mottagning av nyanlända kan man se i kommunen, följs startade projekt upp som är riktade mot målgruppen?
- På vilket sätt samordnas kommunens samlade insatser?
- Är ansvars- och rollfördelningen mellan styrelsen och övriga nämnder ändamålsenlig?

1.5. Avgränsning

Granskningen har avgränsats till asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd (kommunmottagna). Utbildning till nyanlända elever ingår inte i granskningen.

1.6. Metod

Dokumentgranskning har genomförts av för granskningen relevanta riktlinjer och rutiner, exempelvis:

Reglemente nämnden för individ- och familjeomsorg samt kommunstyrelsen. Verksamhetsplan samt delegationsordning.

Intervjuer har skett med: Socialsekreterare ekonomiskt bistånd utredare ensamkommande, Arbetsmarknadsavdelningen, Presidiet i kommunstyrelsen, förvaltningschef IFO, AMA(Arbetsmarknadsavdelningen), avdelningschefer ekonomiskt bistånd, kommunchef, avdelningschefer EKB(Ensamkommande boende).

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. Är mottagandet av nyanlända med uppehållstillstånd (kommunmottagna) uppbyggt på ett ändamålsenligt sätt?

2.1.1.1. Organisation

Kommunen har en organisation för mottagning av nyanlända som innebär att ansvaret ligger på nämnden för individ- och familjeomsorg¹. Tidigare har ett samordningsansvar funnits inom kommunstyrelsens verksamhetsområde men så är det inte längre.

Arbetsförmedlingen har ansvar för etablering under individens två första år medan kommunen ansvarar för ensamkommande barn. Det finns inom IFO en mottagning med två ansvariga 1: soc. sekreterare. Fyra stycken handläggare arbetar med utredningar av rätten till försörjningsstöd flyktingar/nyanlända.

Nämnden har en organisation kring ensamkommande som innebär att man utreder de ensamkommande i samband med ankomst. 12 handläggare arbetar med utredningar inom barn och familj varav tre arbetar med utredning av ensamkommande. Enligt de intervjuade förändras organisation i takt med att färre ensamkommande anländer.

Inom nämndens ansvarsområde finns förutom IFO även arbetsmarknadsenheten. ALBO lärocenter arbetar med SFI och gymnasieutbildning. Ansvaret för detta ligger under utbildningsnämnden.

2.1.2. Iakttagelser

Arbetsmarknadsenheten har ansvar för att arbeta med olika stödinsatser. Bland annat gör de en kartläggning av individens förmågor och kompetenser. Vidare har enheten som ambition att komma in tidigare än efter två år då, arbetsförmedlingen har ansvaret under de två första åren av en individs etablering. Detta ser de intervjuade som positivt då de etablerar ett samarbete tidigt med arbetsförmedlingen. Via arbetsmarknadsenheten har IFO fått ett större utbud vad gäller insatser till individen. Nämnas kan praktikplatser och sysselsättning inom arbetsmarknadsenheten till exempel syverkstad och snickeri.

Flera intervjuade påtalar att det saknas insatser för personer med psykiska funktionshinder. Vid årsskiftet 2017/2018 går socialpsykiatrin över till IFO-verksamheten, vilket för de intervjuade kommer att innebära att det blir bättre förutsättningar för denna grupp. En annan insats som efterfrågas är individanpassad SFI. Enligt flera intervjuer påtalas att alla inte passar för teoretisk SFI.

IFO ansvarar både för utredningar av eventuella behov av insatser för individer som far illa samt eventuella behov av försörjningsstöd. Krav på individen inom försörjningsstöd är att alla skall vara inskrivna på Arbetsförmedlingen och skall bidra till sin egen försörjning. IFO begär alltid in en etableringsplan från Arbetsförmedlingen då ett ärende kommer in. Idag har varje handläggare ca 30 ärenden som de ansvarar för. Socialsekreterarna arbetar

¹ IFO

även med gruppinformation om vardagsekonomi till nyanlända som ett led i etableringsarbetet.

Det startades upp ett informationscenter under år 2013. Detta som en konsekvens till den nya lagstiftning (Etableringslag) som kom under år 2010. Syftet med informationscentret är att ge information till kommuninvånare samt verka för en bättre etablering för nyanlända.

Bostadsfrågan är en stor fråga i Alvesta. Detta diskuteras enligt samtliga intervjuade då det saknas bostäder i kommunen. Planering pågår vad gäller bostäder, men enligt de intervjuade tjänstemännen ligger detta allt för långt fram i framtiden. Enligt presidiet i kommunstyrelsen finns idag ett förberedande detaljplanearbete. Alvesta har även gjort en ramupphandling för billigare bostäder där husen just nu håller på att byggas. Enligt kommunstyrelsens presidium skall detta tillgodose behovet av bostäder till nyanlända. Enligt sakgranskningen så är dessa bostäder inte direkt riktade mot behovet av bostäder för nyanlända. Sakgranskningen poängterar att dessa bostäder är för alla invånare.

2.1.3. Bedömning

Kontrollmålet är delvis uppfyllt.

Det finns idag en organisation som arbetar med nyanlända. Individ- och familjeomsorgen ansvarar för mottagning och introduktion efter det att etablering är klar på Arbetsförmedling. Vi ser det som positivt att det idag finns ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen. Det finns ambitioner hos IFO att starta upp arbetet med kartläggning innan Arbetsförmedlingens etableringsansvar gått ut. Detta ser vi som en bra ambition för att tidigt kunna få kunskap och snabbt kunna arbeta individuellt med olika individer. Kommunstyrelsen är inte delaktig i arbetet med nyanlända. Inte heller finns någon samordning inom kommunen för detta arbete. Detta ser vi som en brist.

2.2. Är mottagandet av ensamkommande barn/ungdomar uppbyggt på ett ändamålsenligt sätt?

2.2.1. Organisation

Gången i ett ärende för ensamkommande är att beslut om utredning fattas varefter en 1:e socialsekreterare lämnar över ärendet till 1:e socialsekreterare för utredningsgruppen som beslutar om en handläggare för ärendet.

Efter att utredning genomförts och beslut om insats fattats lämnas ärendet över till genomförandegruppen inom IFO. Gruppen ansvarar för uppföljning av dessa ärenden. Vid våra intervjuer påtalas att det idag saknas en systematisk uppföljning av ensamkommande barn. Vidare finns idag ingen tidsbegränsning av besluten. Detta innebär att det inte finns någon naturlig slutpunkt då ärenden skall följas upp. Vilket innebär en risk att ärenden inte följs upp i tillräcklig utsträckning.

Varje utredningshandläggare har ca 16-18 insatser som denne ansvarar för. Detta bedöms av de intervjuade vara en hög ärendebelastning.

2.2.2. Iakttagelser

BBIC² används som utredningsinstrument då IFO arbetar med utredningar av ensamkommande.

Enligt flera av de intervjuade så görs idag en skillnad vad gäller utredningar för ensamkommande barn och utredningar för andra ungdomar. Flera intervjuade uttrycker frustration då resurser för att utreda saknas i hög utsträckning vad gäller ensamkommande.

2.2.2.1. HVB-hem samt Stödboende

I kommunen finns 2 HVB-boenden samt ett stödboende. I samband med våra intervjuer påtalas att det saknas ett systematiskt samarbete mellan handläggare på IFO samt boendeverksamhet. Både intervjuade från myndighetssidan och ansvariga för boenden påtalas att det finns brister vad gäller överlämnandet av ärenden. Detta medför risker för sämre genomförandeplaner och därmed risker för längre insatser än behövt.

Ensamkommande boende. Det finns idag tre stycken boenden i kommunal regi. Där bor ca 30 individer. Det påtalas i intervjuer att flera insatser påbörjas trots att utredningen inte är klar. Detta ger risker för att insatserna blir otydliga samt längre än nödvändigt.

Stödboende med egna lägenheter fungerar enligt de intervjuade mycket bra. Arbetet med stödboende sista året har varit effektivt, enligt de intervjuade.

2.2.3. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som delvis uppfyllt.

Enligt vår granskning så hinner handläggarna idag inte helt med uppföljningar av ärenden. Flera påtalas i intervjuerna att det delvis saknas resurser för att göra ett kvalitativt arbete. Detta ser vi som ett område som nämnden för individ- och familjeomsorg bör bevaka. Tydliga insatser samt regelbunden uppföljning är en av nycklarna till en god samhällsintroduktion för ensamkommande. Vidare anser vi att det bör utformas tydliga rutiner för samverkan mellan utredare samt utförarverksamheten.

2.3. Finns en uppföljning av flyktingverksamheten och finns mätbara mål samt undersöks hur insatserna uppfattas av de nyanlända?

2.3.1. Iakttagelser

Samtliga intervjuade påtalas att det idag saknas ett systematiskt arbete vad gäller uppföljningar av både flyktingverksamheten samt av mottagningen av ensamkommande. Den information som går ut till nämnden för individ- och familjeomsorg rör allmän information kring integrationsarbetet. Vid vår granskning av protokoll från år 2017 från både nämnden för individ- och familjeomsorg och kommunstyrelsen, noterar vi att nämnden för individ- och familjeomsorg får information om integrationsarbetet men vi kan inte se att någon del av flyktingverksamheten skriftligt har följts upp eller redovisats. Enskilda

² Barns behov i Centrum, Ett utredningsinstrument som fokuserar på livsområden för att alltid ha barnet i centrum

redovisningar av verksamheten görs på kommunstyrelsen muntligt men i övrigt så går det inte att se att integrationsverksamheten systematiskt följs upp vare sig skriftligt eller muntligt i kommunstyrelsen. Inom nämnden för individ och familjeomsorg finns mål att antalet utrikesfödda med försörjningsstöd skall minskas.

Förvaltningen inom IFO har gjort ett flödesschema över utredningsprocessen. Detta är inlagt i kommunens ledningssystem. Samtliga intervjuade påtalar att det saknas en intern kontroll inom området. Det görs ingen uppföljning om gällande rutiner följs eller inte. I samband med sakgranskningen påtalas att man nyligen genomfört en sådan uppföljning.

Mål som är uppföljningsbara finns i nämnden för individ- och familjeomsorg vad gäller upplevelsen av insatserna hos de ensamkommande barnen. Detta har funnits sedan 2016. Målet är att 90 % skall vara nöjda. Målresultatet är 2016 82 %.

2.3.2. Hur upplevs insatser av nyanlända?

Vår dokumentgranskning och våra intervjuer visar att det helt saknas uppföljning av hur de nyanlända upplever insatser eller det arbetet som kommunen bedriver.

2.3.3. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som Delvis uppfyllt.

Det saknas i allt väsentligt uppföljningsbara mål i kommunstyrelsen, medan nämnden för individ och familjeomsorg har enskilda delar som man följer upp. Vidare saknas en systematisk uppföljning av flyktingverksamheten. Detta grundar vi på granskningen av officiella dokument samt de intervjuer vi genomfört.

2.4. Bidrar arbetsmarknadsenheten till introduktion av nyanlända?

2.4.1. Iakttagelser

Arbetsmarknadsavdelningen har en mängd verksamhet som bidrar till introduktion av nyanlända.

Några av de insatser som finns inom arbetsmarknadsavdelningen är syverkstad och ett snickeri. Det finns också städ, kök samt ett café. Detta ses som praktikförberedande. Denna sysselsättning prövar också individers arbetsförmåga. Att få individer till praktikplats har enligt flera intervjuer blivit mycket svårare då många nyanlända är analfabeter.

Det finns ett uttalat mål att kommunen skall erbjuda asylsökande feriearbeten för att på detta sätt få en naturlig ingång på arbetsmarknaden.

Fältverksamheten arbetar med flera olika förvaltningar inom kommunen. Några av de insatser som görs är *Connect* vilket är ett föräldrastöd där de vill nå föräldrar. Idag arbetar de dessutom med att försöka utbilda 10 personer till föräldrarutbildare. För detta har Fältverksamheten sökt medel hos regeringskansliet. För fältverksamheten är också frågor som rör Alkohol, narkotika och tobak, frågor som är prioriterade.

Utöver detta finns vissa praktikplatser inom arbetsmarknadsenheten. Det är främst åtta platser för lättare industriarbete. Flera intervjuade påtalar att en av de viktigaste delarna är regelrätta praktikplatser inom näringslivet i Alvesta. Detta saknas i det närmaste helt idag. Detta anser arbetsmarknadsenheten skulle vara en utveckling för enheten i framtiden. Vidare saknas samarbete mellan SFI-verksamheten inom skolan och Arbetsmarknadsavdelningen.

Det finns ett uttalat mål att kommunen skall erbjuda asylsökande feriearbeten för att på detta sätt ge en naturlig ingång på arbetsmarknaden.

Väninnor till väninnor är ett externt samverkansprojekt där arbetsmarknadsavdelningen deltar tillsammans med fem andra kommuner där kvinnor träffas och utbyter erfarenhet och får hjälp och kunskap i olika vardagsfrågor.

Ungdom till Ungdom är en Länsstyrelseinsats som syftar till ge ungdomar möjlighet att träffa svenska ungdomar.

Det finns även olika arbetsmarknadsanställningar som ett redskap för arbetsmarknadsenheten.

2.4.2. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som uppfyllt.

Vår bedömning är att arbetsmarknadsavdelningen på flera sätt bidrar till introduktionen för nyanlända. Dels finns flera verksamheter som syftar till att introducera och kontrollera arbetsförmåga och dels finns enskilda kontakter för praktikplatser. Kommunstyrelsen tillsammans med nämnden för individ- och familjeomsorg bör prioritera arbetat med att utveckla samarbetet med kommunens näringsliv.

2.5. Finns verksamhet och arbetsmetoder som ger förutsättningar för att ta tillvara individuella egenskaper, kunskaper och färdigheter hos de nyanlända?

2.5.1. Iakttagelser

Individ- och familjeomsorgen deltar i ett arbete som heter Etableringssamverkan Kronoberg vilket har Växjö kommun som projektägare. Tanken är att skapa multikompetenta team som skall försöka att fånga upp de specialkompetenser som flyktingar har för etablera dem i samhället fortare. Syftet med insatsen är att kommunerna skall fånga upp dessa individer redan under asylprocessen för att ta tillvara individuella egenskaper och kompetenser. Detta ESF-projekt handlar om att validera kompetenser.

Det saknas idag sociala företag vilka skulle ge möjlighet för flera individer att kunna visa upp sina färdigheter, enligt flera av de intervjuade.

Arbetsmarknadsenhetens insatser är bl.a. syverkstad och ett snickeri. Dessa insatser och flera andra ses som praktikförberedande. Dessa sysselsättningar prövar också individers arbetsförmåga.

2.5.2. Bedömning

Vår bedömning av kontrollmålet att det är delvis uppfyllt.

Vår bedömning är att det idag påbörjats ett arbete där man avser att ta tillvara individens unika färdigheter och erfarenheter. Det är i sin uppbyggnad varför det inte går att säga att detta är helt uppfyllt ännu.

2.6. Hur engageras företag och föreningsliv vid introduktion av nyanlända?

2.6.1. Iakttagelser

2.6.2. Föreningssamverkan

Föreningsarbetet inom kommunen, för de som arbetar med integration- och flyktingmottagande, är inriktat mot enskilda föreningar. Nämnas kan Rädda Barnen, Svenska kyrkan, ABF samt Tjetjenska och Somaliska föreningen. Däremot saknas idag ett etablerat samarbete med idrottsrörelsen och andra föreningar. Det arbete som görs vad gäller idrott är inriktat på Skol IF där det erbjuds viss idrott till flyktingar och ensamkommande. Vid dessa tillfällen är svenska ungdomar ledare. Det finns inom kommunen ett snabbstöd till föreningar som kan söka pengar för arbete med integration. Enligt våra intervjuer söks detta i mycket ringa omfattning.

Språkcaféer finns på biblioteket i Vislanda samt på mötesplats Centrum och drivs i första hand av ideella krafter.

2.6.3. Näringslivsarbetet mot nyanlända

I samband med våra intervjuer påtalas att det inom integrationsarbetet helt saknas ett etablerat arbete med företagare i kommunen. Det finns enskilda praktikplatser men arbetsmarknadsenheten är inte delaktig i näringslivsträffar och inte heller är individ och familjeomsorgen delaktig.

I samband med Näringslivsfrukostar där delar av näringslivet och kommunledningen är representerad är inte arbetsmarknadsenheten representerad och kan således inte driva integrationsfrågor i detta forum.

Det saknas inriktning mot integration i näringslivsarbetet enligt flertalet intervjuer. I samband med sakgranskning påtalas att det finns enskilda projekt inom länet där projektet Matchning Kronoberg nämns. Enligt sakgranskningen så finns ett etablerat samarbete mellan näringslivsansvarig och arbetsmarknadsenheten. Det finns enligt sakgranskningen också en arbetsmarknadsgrupp där representanter för förvaltningen och Arbetsförmedlingen sitter med. Enligt sakgranskningen har arbetsmarknadsenheten bjudits in efter det att revision genomfördes

2.6.4. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som Ej uppfyllt.

Visserligen finns idag visst samarbete med enskilda organisationer. Det som måste anses väsentligt ur ett integrationsperspektiv är att det finns ett etablerat samarbete med både föreningar och med näringslivet inom kommunen. Enligt samtliga intervjuer så saknas detta idag.

2.7. Vilka effekter av mottagning av nyanlända kan man se i kommunen, följs startade projekt upp som är riktade mot målgruppen?

2.7.1. Iakttagelser

Det finns cityvärdar från olika folkgrupper inom kommunen. Enskilda föreningar nattvandrar exempelvis Somaliska och Tjetjenska föreningen. Andra effekter är att många engagerar sig ideellt, exempelvis inom språkcaféer. Andra insatser som bidragit till ett förändrat kommunalt landskap är att flera föreningar bildats. Dessa föreningar bidrar till samhällsbilden genom att de är aktiva.

2.7.2. Uppföljning av startade projekt

Enligt de intervjuade så finns idag ingen systematisk uppföljning av de projekt som påbörjas. Det sker vare sig genom ekonomisk uppföljning eller som uppföljning av verksamheten. Detta gäller projekt som startas inom den kommunala verksamheten. Då Länsstyrelsen ansvar för projekt sker en uppföljning enligt de krav de ställer.

2.7.3. Bedömning

Kontrollmålet bedöms som delvis uppfyllt.

Det finns flera goda effekter av mottagningen av nyanlända. Engagemang och samverkan mellan svenskfödda och nyanlända bidrar till förståelse och kunskap. Enligt vår granskning saknas systematisk uppföljning av de satsningar som görs.

2.8. På vilket sätt samordnas kommunens samlade insatser?

2.8.1. Iakttagelser

I samband med våra intervjuer påtalas att det finns ett nätverk inom kommunen som diskuterar integrationsfrågor. Kommunstyrelsen är inte representerad vid dessa nätverksträffar.

Samtliga intervjuade tjänstemän påtalar att det idag saknas en samlande funktion inom kommunstyrelsen för integrationsarbetet. Det har tidigare funnits men idag är det nämnden för individ- och familjeomsorg som har ett formellt ansvar för integrationsarbetet. I samband med våra intervjuer påtalar den politiska ledningen att integrationsarbetet är en del av hela verksamheten i kommunen varför det inte specificerats i några officiella dokument. Vid våra intervjuer med representanter för nämnden för individ- och familjeomsorg påtalas att det finns ett stort behov av en samlande resurs för integrationsarbetet. Enligt våra intervjuer med representanter för kommunstyrelsen läggs det för mycket fokus på integration som en särskilt prioriterad fråga och då detta skall ses som en naturlig del i övrigt arbete inom kommunen.

2.8.2. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som Ej uppfyllt.

Den granskning vi gjort visar tydligt att det idag saknas en samlande roll för integrationsarbetet. Det finns inte heller en tydlig målsättning eller tydliga riktlinjer för integrationsarbetet. Det går självklart att förstå att den politiska ledningen anser att integrationsar-

betet skall införlivas i övrig verksamhet men då bör detta kommenteras och redovisas tydligt i målsättningar.

2.9. Är ansvars- och rollfördelningen mellan styrelsen och övriga nämnder ändamålsenlig?

2.9.1. Iakttagelser

Integrationsarbetet är endast inskrivet i reglementet inom nämnden för individ- och familjeomsorg.

Samtliga intervjuer inom IFO påtalar att de saknar en tydlig inriktning och målsättning för integrationsarbetet. Det är tydligt att det finns en skiljelinje mellan politiska företrädare och tjänstemän inom kommunstyrelsen, hur integrationsarbetet ska bedrivas och organiseras. Flera tjänstemän anser att det bör finnas en samlande roll för integrationsarbetet medan det hos ledande företrädare för kommunstyrelsen inte görs samma bedömning.

Samarbetet mellan ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsenheten och SFI fungerar inte i tillräcklig utsträckning enligt flera av de intervjuade. Det saknas också ett tydlig politiskt ställningstagande från berörda nämnder att dessa verksamheter måste arbeta tillsammans.

2.9.2. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som Ej uppfyllt.

Vi bedömer att det bör tas ett samlat grepp om hur kommunen ska bedriva sitt integrationsarbete. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för kommunen som helhet och bör därför vara initiativtagare till sådant samlat grepp. Bilden kompliceras också av att det råder olika uppfattningar mellan politiska företrädare och tjänstemän hur integrationsarbetet ska bedrivas. Ett område som vi ser som en viktig del i att lyckas med integrationen av nyanlända är att få dessa i arbete. I detta har både kommunstyrelsen genom sitt arbete gentemot näringslivet och nämnden för individ- och familjeomsorg genom sin arbetsmarknadsenhet en viktig uppgift att samverkar i större utsträckning. Idag är arbetet med integration ett stort område med stora konsekvenser för både många individer och för kommunens ekonomi. Vi anser därför att kommunstyrelsen bör sätta tydliga mål och följa upp dessa.

3. *Bedömningar*

3.1. *Revisionell bedömning*

Bedriver kommunstyrelsen och nämnden för individ- och familjeomsorg en ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet för personer som är asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd?

Vår bedömning är att det idag delvis finns ett ändamålsenligt arbete för personer som är asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd. Det grundar vi på att det idag saknas ett aktivt arbete och samverkan mellan näringslivsenheten och arbetsmarknadsenheten. Dessutom så har vår granskning visat att det saknas ett sammanhållande arbete inom kommunstyrelsen för integrationsarbetet. Det finns dock flera verksamheter som arbetar med nyanlända och ensamkommande för att hjälpa dem in på svenska arbetsmarknaden.

Vi anser vidare att kommunstyrelsen bör ta ett mycket tydligare ställningstagande och skriftligt ansvar för integrationsarbetet.

3.2. *Bedömningar mot kontrollmål*

Kontrollmål	Kommentar
Är mottagandet av nyanlända med uppehållstillstånd (kommunmottagna) uppbyggt på ett ändamålsenligt sätt?	Delvis uppfyllt. Det finns idag en organisation som arbetar med nyanlända. Individ- och familjeomsorgen ansvarar för mottagning och introduktion efter det att etablering är klar på Arbetsförmedlingen. Vi ser det som positivt att det idag finns ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen. Det finns ambitioner hos IFO att starta upp arbetet med kartläggning innan Arbetsförmedlingens etableringsansvar gått ut. Detta ser vi som en bra ambition för att tidigt kunna få kunskap och snabbt kunna arbeta individuellt med olika individer. Kommunstyrelsen är inte delaktig i arbetet med nyanlända. Inte heller finns någon samordning inom kommunen för detta arbete. Detta ser vi som en brist.
Är mottagandet av ensamkommande barn/ungdomar uppbyggt på ett ändamålsenligt sätt?	Delvis uppfyllt Enligt vår granskning så hinner handläggarna idag inte helt med uppföljningar av ärenden. Flera påtalar i intervjuerna att det delvis saknas resurser för att göra ett kvalitativt arbete.

Detta ser vi som ett område som nämnden för individ och familjeomsorg bör bevaka. Tydliga insatser samt regelbunden uppföljning är en av nycklarna till en god samhällsintroduktion för ensamkommande. Vidare anser vi att det bör utformas tydliga rutiner för samverkan mellan utredare samt utförarverksamheten.

Finns en uppföljning av flyktingverksamheten och finns mätbara mål samt undersöks hur insatserna uppfattas av de nyanlända?

Delvis uppfyllt.

Det saknas i allt väsentligt uppföljningsbara mål i både kommunstyrelsen. Inom nämnden för individ och familjeomsorg finns delar som följs upp. Framförallt kontrolleras upplevelse hos ensamkommande av insatser. Detta grundar vi på granskningen av officiella dokument samt de intervjuer vi genomfört.

Bidrar arbetsmarknadsenheten till introduktion av nyanlända?

Uppfyllt.

Vår bedömning är att arbetsmarknadsavdelningen på flera sätt bidrar till introduktionen för nyanlända. Dels finns flera verksamheter som syftar till att introducera och kontrollera arbetsförmåga och dels finns enskilda kontakter för praktikplatser. Kommunstyrelsen tillsammans med nämnden för individ- och familjeomsorg bör prioritera arbetat med att utveckla samarbetet med kommunens näringsliv.

Finns verksamhet och arbetsmetoder som ger förutsättningar för att ta tillvara individuella egenskaper, kunskaper och färdigheter hos de nyanlända?

Delvis uppfyllt.

Vår bedömning är att det idag påbörjats ett arbete där man avser att ta tillvara individers unika färdigheter och erfarenheter. Det är i sin uppbyggnad varför det inte går att säga att detta är helt uppfyllt ännu.

Hur engageras företag och föreningsliv vid introduktion av nyanlända?

Ej uppfyllt

Visserligen finns idag visst samarbete med enskilda organisationer. Det som måste anses väsentligt ur ett integrationsperspektiv är att det finns ett etablerat samarbete med både föreningar och med näringslivet inom kommunen. Enligt samtliga intervjuer så saknas detta idag i det närmaste helt. Enskilda praktikplatser finns men ett systematiskt utbyte och samverkan med både lokala föreningar och

företag saknas.

Vilka effekter av mottagning av nyanlända kan man se i kommunen, följs startade projekt upp som är riktade mot målgruppen?

Delvis uppfyllt

Det finns flera goda effekter av mottagningen av nyanlända. Engagemang och samverkan mellan svenskfödda och nyanlända bidrar till förståelse och kunskap. Enligt vår granskning saknas systematisk uppföljning av de satsningar som görs.

På vilket sätt samordnas kommunens samlade insatser?

Ej Uppfyllt

Den granskning vi gjort visar att det idag saknas en samlande roll för integrationsarbetet. Det finns inte heller en tydlig målsättning eller tydliga riktlinjer för integrationsarbetet. Det går självklart att förstå att den politiska ledningen anser att integrationsarbetet skall införlivas i övrig verksamhet men då bör detta kommenteras och redovisas tydligt i målsättningar från den politiska ledningen.

Är ansvars- och rollfördelningen mellan styrelsen och övriga nämnder ändamålsenlig?

Delvis uppfyllt

Vi bedömer att det bör tas ett samlat grepp om hur kommunen ska bedriva sitt integrationsarbete. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för kommunen som helhet och bör därför vara initiativtagare till sådant samlat grepp. Bilden kompliceras också av att det råder olika uppfattningar mellan politiska företrädare och tjänstemän hur integrationsarbetet ska bedrivas. Ett område som vi ser som en viktig del i att lyckas med integrationen av nyanlända är att få dessa i arbete. I detta har både kommunstyrelsen genom sitt arbete gentemot näringslivet och nämnden för individ- och familjeomsorg genom sin arbetsmarknadsenhet en viktig uppgift att samverkar i större utsträckning. Idag är arbetet med integration ett stort område med stora konsekvenser för både många individer och för kommunens ekonomi. Vi anser därför att kommunstyrelsen bör sätta tydliga mål och följa upp dessa.

3.3. Rekommendationer

Kommunstyrelsen bör tydliggöra ansvaret för integrationsarbetet. Det bör även finnas någon med ett samlat ansvar för integrationsarbetet inom kommunstyrelsens verksamhetsområde.

Näringslivsarbetet bör tydliggöras inom ramen för integrationsarbetet. Idag saknas ett aktivt arbete inom IFO(arbetsmarknadsenheten) mot näringslivet.

2018-02-22

Pär Sturesson

Uppdragsledare

Tommy Nyberg

Projektledare